Raadsvoorstel

Onderwerp:	Ontwerp-Omgevingsvisie Culemborg
Portefeuillehouder:	M. Wichgers
Datum collegebesluit:	14 november 2023
Behandelend ambtenaar:	Mirjam van Oosterhout
Registratienummer:	GZDGCB 1166125/1166155

Inleiding:

Gemeente Culemborg maakt – net als alle Nederlandse gemeenten – een toekomstplan tot en met 2040. Dat plan noemen we de Omgevingsvisie. Deze visie zegt iets over hoe we onze ruimte de komende jaren zo goed mogelijk benutten. Want we willen veel met onze ruimte. Zo willen we ruimte voor nieuwe woningen, duurzame energie, werken, groen, ontmoeten, wandelen, fietsen en parkeren. Ook willen we Culemborg meer klimaatbestendig maken en de binnenstad vitaal houden. We kunnen niet altijd alles wat we willen, dus moeten we keuzes maken.

Die keuzes maakt u na voorbereiding door het College inclusief adviezen van bewoners en belanghebbenden in de Omgevingsvisie. U heeft al een aantal keuzes gemaakt, zoals voor verkeer, de binnenstad en het bouwen in de stationsomgeving. Voor andere thema’s zoals het buitengebied en wonen moeten we deze keuzes verfijnen.
De afgelopen twee jaar heeft u zich uitgesproken over de opzet van de Omgevingsvisie, de communicatie en participatie, de opgaven en dilemma's van de inhoudelijke vraagstukken. Tijdens de beeldvormende avond op 13 april 2023 is aan iedere fractie gevraagd om politiek positie in te nemen op deze opgaven en dilemma’s. Op basis van deze uitspraken is de ontwerp Omgevingsvisie opgesteld.
Het college vindt het belangrijk dat de Omgevingsvisie breed gedragen wordt in de raad. De Omgevingsvisie is immers het belangrijkste strategische beleidsdocument van de gemeente voor de fysieke leefomgeving. Het proces was erop gericht om de raad zo in positie te brengen dat overeenkomsten en verschillen de ruimte kregen. Nu is echter de tijd gekomen dat keuzes gemaakt moeten worden in deze ontwerp Omgevingsvisie. In de collegevergadering van 14 november hebben wij de ontwerp-Omgevingsvisie vastgesteld.

Via dit raadsvoorstel vragen wij u om in te stemmen met het ter visie leggen van de ontwerp-Omgevingsvisie. Door de ontwerp Omgevingsvisie ter inzage te leggen worden belanghebbenden (inwoners/ondernemers/partners en medeoverheden) in positie gebracht om te reageren om de beleidsmatige voornemens. We gaan de zienswijzen van belanghebbenden en bewoners actief ophalen. Na verwerking van de inspraakreacties zal de definitieve Omgevingsvisie Culemborg aan u ter vaststelling worden voorgelegd (naar verwachting 30 mei 2024).

Voorstel Raadsbesluit

De gemeenteraad van Culemborg besluit:

1. Met het ter visie leggen van de ontwerp-Omgevingsvisie Culemborg (GZDGCB 1166125/1176283) in te stemmen.

Argumenten:

1.1 Het proces om te komen tot een ontwerp-Omgevingsvisie is zorgvuldig doorlopen.

De totale voorbereidingstijd om te komen tot deze ontwerp-Omgevingsvisie nam twee jaar in beslag. In deze periode is een groot aantal personen betrokken bij dit onderwerp: intern ambtelijk in verschillende teams, bestuurlijk (meerdere keren onderwerp van gesprek geweest in het college en in de gemeenteraad), en extern (onze adviesraden, inwoners, ondernemers en partners). Alle gesprekken en activiteiten waren gericht om te komen tot dit punt (het vaststellen van de ontwerpversie van de Omgevingsvisie).

1.2 Inhoudelijk doet de ontwerp-Omgevingsvisie Culemborg recht aan de vraagstukken waar Culemborg voor staat.

Een Omgevingsvisie beschrijft op integrale wijze de strategische langetermijn doelstellingen voor de fysieke leefomgeving (bron: Omgevingswet). De ontwerp-Omgevingsvisie Culemborg is opgebouwd aan de hand van een zestal thema's:

- De (toekomst van de) binnenstad;
- Wonen voor iedereen, stedelijk groen en leefbaarheid;
- Economie;
- Gezond en veerkrachtig;
- Mobiliteit;
- Buitengebied.

De opgaven waar Culemborg voor de toekomst voor staat zijn binnen deze thema's beschreven. Enerzijds is dit integraal gebiedsgericht gedaan (binnenstad en buitengebied) en anderzijds is dit thematisch gedaan voor het hele grondgebied van de gemeente. Een belangrijk onderwerp dat aan bod komt is onder meer de grote woningbouwopgave (waarbinnen gestreefd wordt naar de beschikbaarheid van woningen voor iedereen die in Culemborg wil (blijven) wonen, de betaalbaarheid en daarnaast aandacht voor doelgroepen en (duurzame ambities)).

Voor een deel beschrijft de ontwerp-Omgevingsvisie dat we voortbouwen op het al eerder vastgestelde beleid (bijvoorbeeld de uitvoering van het GVVP en het regieplan binnenstad), voor een ander deel worden nieuwe uitwerkingen aangekondigd (bijvoorbeeld de visie op de toekomst van Pavijen en een oriëntatie op de ontwikkelmogelijkheden van het Veerweggebied). In een open en constructief proces zijn de dilemma's, opgaven en ambities opgehaald en beschreven. De ontwerp-Omgevingsvisie is een weergave hiervan.

1.3 De (ontwerp-)Omgevingsvisie is een goede basis om verder in Omgevingsprogramma's uit te werken.

De Omgevingswet kent drie kerninstrumenten (de Omgevingsvisie, het Omgevingsprogramma en het Omgevingsplan). In de Omgevingsvisie beschrijven we de ambities en doelen die gemeente voor de langere termijn nastreeft. De wijze waarop die doelen behaald (moeten) gaan worden zal worden uitgewerkt in verschillende Omgevingsprogramma's. Die Omgevingsprogramma's kunnen thematisch en gebiedsgericht worden ingestoken. De Omgevingsvisie bevat voldoende haakjes om na vaststelling van de Omgevingsvisie te starten met de uitwerking in programma's.

1.4 Door in te stemmen met de ter visielegging van de ontwerp-Omgevingsvisie Culemborg geven we belanghebbenden de gelegenheid om formeel zienswijzen op de beleidsvoornemens in te dienen.

Het vaststellen van de definitieve Omgevingsvisie is uw bevoegdheid (artikel 3.1.1 Omgevingswet). Hoewel de Omgevingsvisie geen bindende werking (rechtsgevolgen) heeft voor inwoners en ondernemers (het bindt alleen de gemeente zelf), is het wel een kaderstellend document. In de afgelopen twee voorbereidingsjaren bent u meerdere keren geconsulteerd over de inhoud en de richting van de keuzes in de Omgevingsvisie. Die consultaties stonden tot nu toe in het teken van de voorbereiding. Nu de ontwerp-Omgevingsvisie voorligt wordt voor het eerst de bestuurlijke inzet voor de na te streven doelen binnen de gemeente onderwerp van gesprek. Door nu in te stemmen met de ter visie legging, worden belanghebbenden in de gelegenheid gebracht hun bijdrage aan dat gesprek te leveren. De zienswijzen worden betrokken bij het voorstel om de Omgevingsvisie definitief vast te stellen.

Kanttekeningen:

1.1 De Omgevingsvisie moet een integrale beschrijving geven van de opgaven van de gemeente in het ruimtelijke domein.

De Omgevingswet (een bundeling van 26 sectorale wetten) heeft onder meer tot doel de besluitvorming integraler te maken. Dit geldt ook voor de Omgevingsvisie. Het identificeren van dilemma's in de ruimtelijke ontwikkeling (verschillende functies concurreren met elkaar over de beschikbare ruimte (denk aan groen versus parkeren)) en het stellen van doelen en ambities in de Omgevingsvisie moet op een integrale wijze tot stand komen. Sommige opgaven en beleidsdoelen van de gemeente zoals bijvoorbeeld de toenemende vergrijzing, de bestrijding van eenzaamheid, de grote maatschappelijke zorgopgaven laten zich niet altijd volledig vertalen naar ruimtelijke ontwikkelingen. In de voorliggende ontwerp-Omgevingsvisie zijn vanuit een integraal perspectief op de leefomgeving, oplossingsrichtingen aangedragen, die het bereiken van alle doelen van de gemeente (ruimtelijk en sociaal) dichterbij brengen. De ontwerp-Omgevingsvisie is daarmee de eerste echt integrale gemeentelijke visie.

1.2 Het is wettelijk gezien niet noodzakelijk om u te verzoeken in te stemmen met de ter visielegging van de ontwerp-Omgevingsvisie.

In het proces om te komen tot een beleidsmatige visie is het gebruikelijk dat het college van B&W de voorbereiding uitvoert waarbij de vaststelling van een beleidsvisie is voorbehouden aan de gemeenteraad. Het publiceren van een voornemen tot beleid (zoals deze ontwerp-Omgevingsvisie) is onderdeel van de voorbereidende werkzaamheden voorafgaand aan de besluitvorming over het

definitieve beleidsvoornemen. Terecht kan dan ook worden betoogd dat het niet noodzakelijk is om u het besluit voor te leggen om in te stemmen met de ter visie legging van de ontwerp-Omgevingsvisie. Toch leggen wij dit voorstel nu aan u voor.

De Omgevingsvisie is voor de komende jaren het belangrijkste strategische beleidsdocument van de gemeente in het werken in het ruimtelijk domein. Alle opgaven en dilemma's waar de gemeente voor staat komen in de Omgevingsvisie aan bod. Met het vaststellen van de ontwerp-Omgevingsvisie wordt hier voor het eerst ook een bestuurlijk (college-) standpunt over ingenomen. Het college hoopt vanzelfsprekend dat de inhoud uw goedkeuring kan wegdragen. Door de instemming over ter visielegging aan uw raad voor te leggen brengen wij u in positie om te voorkomen dat een in ontwerp verwoordde strategische gemeentelijke visie wordt gepubliceerd, die niet op draagvlak in uw raad kan rekenen. Wij kiezen hier expliciet voor gegeven het strategische karakter van de Omgevingsvisie.

Kosten, Baten, Dekking:

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties. Eerder is voor het proces om te komen tot een Omgevingsvisie een opdracht verstrekt aan adviesbureau Antea, is een externe procesmanager ingehuurd en communicatiebudget ter beschikking gesteld. Deze inzet past binnen het beschikbaar gestelde budget.

Personele en/of Juridische gevolgen:

Dit voorstel heeft geen organisatorische consequenties. Het proces om te komen tot een Omgevingsvisie heeft intern een sterk integrerend karakter. Doordat de Omgevingsvisie betrekking heeft op het gehele grondgebied van de gemeente en zich uitspreekt over alle ruimtelijke thema's en ook een aantal sociale beleidsthema's vinden er intern meer dan ooit gesprekken en discussies plaats over op welke wijze we tot een integrale benadering van ruimtelijke vraagstukken kunnen komen.

In de Omgevingsvisie constateren dat we een stevigere ambitie hebben op de opgaven in het buitengebied en op economie, groen, gezondheid en de leefomgeving. We zien tevens dat we hier een tekort aan capaciteit hebben, waarmee onze ambities niet passen bij de beschikbare capaciteit en middelen. Prioriteiten stellen in de verdere uitwerking zoals in de Omgevingsprogramma's is noodzakelijk.

Communicatie en Burgerparticipatie:

We zetten in op het ***actief ophalen van de zienswijzen***. We onderscheiden daarin 3 doelgroepen:

1 inwoners van de gemeente Culemborg;

2 belangenorganisaties (lokaal, regionaal, nationaal);

3 overheidsinstellingen, partners en adviesraden.

Voor de inwoners en belangenorganisaties organiseren we twee bijeenkomsten. Voor de overheidsinstellingen, partners en adviesraden organiseren we dit op maat, bijvoorbeeld als agendapunt in de reguliere overleggen. Uiteraard informeren we - en vragen we actief zienswijzen op - via de socials, Platform Culemborg, de gemeentepagina, pers en de reguliere communicatiekanalen.

De Omgevingsvisie moet gaan leven, interacteren én een uitnodigend en toegankelijk toetsingskader zijn voor nieuwe initiatieven. Daarvoor is ***communicatie*** onontbeerlijk. Het communicatietraject over de Omgevingsvisie valt uiteen in twee delen, namelijk:

1 de vorm(en) waarin we de Omgevingsvisie aanbieden;

2 de manier waarop we de Omgevingsvisie onder de aandacht brengen.

De vormen voor de Omgevingsvisie zijn het beleidsdocument en de website. Via de volgende link www.omgevingsvisie.culemborg.nl kunt u de opzet van de website zien. Ook wordt een animatie gemaakt om de Omgevingsvisie kort samen te vatten.

We brengen de Omgevingsvisie met verschillende middelen en via diverse kanalen onder de aandacht, zoals socials, powerpoint, elevator pitch enzovoort

Eerder heeft u het verslag van de procesparticipatie Omgevingsvisie (491417/495066) ontvangen.

Voorafgaand aan de besluitvorming van het college over de ontwerp Omgevingsvisie vroeg het college advies aan haar ***adviesraden*** en KleurrijkWonen. In de bijlagen treft u de adviezen en de reactie van college aan.

Bijlagen:

1. Ontwerp-Omgevingsvisie Culemborg (GZDGCB 1166125/1176283);
2. Advies KleurrijkWonen (GZDGCB 1166125/1172214);
3. Reactie op het advies van KleurrijkWonen (GZDGCB 1166125/1176332);
4. Advies Milieu Adviesraad (GZDGCB1166125/1174894);
5. Reactie op het advies van de Milieuadviesraad Culemborg (GZDGCB1166125/1174976);
6. Advies Commissie Erfgoed en Ruimte en Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en het Gelders Genootschap (GZDGCB 1166125/1172216);
7. Reactie op het advies van de Commissie Erfgoed en Ruimte, Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en het Gelders Genootschap (GZDGCB 1166125/1172949);
8. Advies Adviesraad Sociaal Domein Inclusief (GZDGCB1166125/1177321);
9. Reactie op het advies van de Adviesraad Sociaal Domein Inclusief (GZDGCB1166125/1177716).

Raadsbesluit

Registratienummer: GZDGCB1166125/1166155

De gemeenteraad van Culemborg besluit;

1. Met het ter visie leggen van de ontwerp-Omgevingsvisie Culemborg (GZDGCB1166125/1176283), in te stemmen.

Aldus besloten in de vergadering van de Raad,

Gehouden op 7 december 2023.

De griffier	De voorzitter
D. van der Harst	G. van Grootheest